

Margareta Söderberg

**YHDISTYKSEN TUNNUSLUKUANALYYSI JA RAHOITUS-
LASKELMA**

Raudaskylän Kristillinen Opisto

**Opinnäytetyö
KESKI-POHJANMAAN AMMATTIKORKEAKOULU
Liiketalouden koulutusohjelma
Toukokuu 2012**

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Yksikkö Tekniikka ja liiketalous	Aika Toukokuu 2012	Tekijä Margareta Söderberg
Koulutusohjelma Liiketalouden koulutusohjelma		
Työn nimi Yhdistyksen tunnuslukuanalyysi ja rahoituslaskelma. Raudaskylän Kristillinen Opisto		
Työn ohjaaja Janne Peltoniemi	Tekstin ohjaaja Helvi Pääkkönen	Sivumäärä 36 + 2
Työelämäohjaaja Maija Helander		
<p>Opinnäytetyön toimeksiantajana oli Raudaskylän Kristillinen Opisto, kyseinen yhdistys sijaitsee Ylivieskassa. Raudaskylän Kristillinen Opisto on kansanopisto, joka tarjoaa yleissivistävää, ammatillista sekä vapaaseen sivistystyöhön liittyvää koulutusta. Tarjontaan kuuluu myös avoimen yliopiston opintoja sekä Raudaskylän Soiva Kesä.</p> <p>Opinnäytetyön aiheena oli tutkia kannattavuutta, maksuvalmiutta sekä vakavaraisuutta tunnuslukujen avulla. Erityisesti opinnäytetyössä tavoitteena oli tuoda esille sellaisia tunnuslukuja, jotka soveltuvat juuri tähän yhdistykseen ja joita voidaan hyödyntää jatkossakin. Tarkoituksena oli myös saada monipuolinen ja selkeä kuvaus tunnuslukujen tulkitsemisesta Raudaskylän Kristillisen Opiston johtokunnan jäsenille.</p> <p>Opinnäytetyön teoriaosassa käsitellään yleisesti tilinpäätösanalyysia ja sen osaluokkia, sekä syvennyttään tunnuslukuanalyysiin ja kannattavuuden, maksuvalmiuden sekä vakavaraisuuden tunnuslukuihin edellisen kolmen tilinpäätöskauden ajalta. Osana opinnäytetyötä suoritettiin suora rahoituslaskelma.</p> <p>Tunnuslukuanalyysistä ilmeni, että yhdistyksen kannattavuutta oli mahdoton laskea, koska sen tavoitteena ei ole voiton hankkiminen. Maksuvalmiustaso oli keskimäärin tyydyttävällä tasolla. Vakavaraisuus oli suhteellisen hyvä omavaraisuusasteen tunnusluvulla laskettuna. Tunnuslukujen perusteella yhdistyksen toiminnan tulos on tyydyttävällä tasolla.</p>		

Asiasanat

kannattavuus, maksuvalmius, rahoituslaskelma, tunnuslukuanalyysi, tunnusluvut, vakavaraisuus, yhdistys

ABSTRACT

Department Technology and business	Date May 2012	Author Margareta Söderberg
Degree programme Business administration		
Name of thesis Key figure analysis and statement of cash flows of an associations. Raudaskylän Kristillinen Opisto		
Instructor Janne Peltoniemi	Language instructor Helvi Pääkkönen	Pages 36 + 2
Supervisor Maija Helander		
<p>The thesis was commissioned by Raudaskylän Kristillinen Opisto, an association is located in Ylivieska. Raudaskylän Kristillinen Opisto is a folk high school, which provides general, vocational and self-motivated adult education. They also offer Open University courses as well as the event called Raudaskylän Soiva Kesä.</p> <p>The subject of thesis was to study the profitability, liquidity and solvency indicators. Especially the purpose of the thesis was to bring out those key figures for this particular association which can be used later on. The aim was also the get a multi-faceted and clear description of the key figures for Raudaskylän Kristillinen Opisto board members.</p> <p>The theory part of the thesis handled the analysis of the financial statements and their constituent parts, looked into key figures analysis and profitability, liquidity and solvency key figures of the three previous financial statement periods, as part of this thesis was performed a statement of cash flows (direct method).</p> <p>Key figure analysis revealed that the association's profitability was impossible to calculate, because the meaning is not to gain profit. The level of liquidity was on average at a satisfactory level. Solvency was relatively good calculated by the gearing ratio. Based on the key figures the result of the association's operations is on a satisfactory level.</p>		
<p>Key words association, key figure analysis, key ratio, liquidity, profitability, solvency, statement of cash flows</p>		

**TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
SISÄLLYS**

1 JOHDANTO	1
2 TILINPÄÄTÖSANALYYSIN OSA-ALUEET	2
2.1 Tilinpäätösanalyysi	2
2.2 Tunnuslukuanalyysi	4
2.3 Yritystutkimus	4
3 TUNNUSLUKUANALYYSI	6
3.1 Kannattavuus	6
3.2 Maksuvalmius	7
3.3 Vakavaraisuus	7
3.4 Tunnusluvut ja niiden tulkinta	8
3.4.1 Kannattavuuden tunnusluvut	9
3.4.2 Maksuvalmiuden tunnusluvut	11
3.4.3 Vakavaraisuuden tunnusluvut	12
4 RAHOITUSLASKELMA	16
4.1 Rahavirtojen kolmijako	16
4.1.1 Liiketoiminnan rahavirta	17
4.1.2 Investointien rahavirta	18
4.1.3 Rahoituksen rahavirta	19
4.2 Suora ja epäsuora rahoituslaskelma	19
4.2.1 Suora rahoituslaskelma	20
4.2.2 Epäsuora rahoituslaskelma	20
4.3 Suoran ja epäsuoran rahoituslaskennan mallit	21
5 RAUDASKYLÄN KRISTILLISEN OPISTON TUNNUSLUKUANALYYSI	25
5.1 Taustatietoa	25
5.2 Tunnuslukujen laskenta ja tulkinta	26
5.2.1 Kannattavuus	26
5.2.2 Maksuvalmius	26
5.2.3 Vakavaraisuus	28
5.3 Suora rahoituslaskelma	32
6 POHDINTA	34
LÄHTEET	36
LIITTEET	
KUVIOT	
KUVIO 1. Tilinpäätösanalyysi, tunnuslukuanalyysi ja yritystutkimus	2
KUVIO 2. Pysyvien vastaavien muutokset	18
KUVIO 3. Quick ratio	27
KUVIO 4. Current ratio	27
KUVIO 5. Omavaraisuusaste	28
KUVIO 6. Myyntisaamisten kiertoaika	31
KUVIO 7. Ostovelkojen kiertoaika	32

TAULUKOT

TAULUKKO 1. Tilinpäätösanalyysin kolme tasoa	3
TAULUKKO 2. Käyttökateen laskumalli	9
TAULUKKO 3. Käyttökateprosentin vaihteluvälit	10
TAULUKKO 4. Liiketuloksen laskumalli	10
TAULUKKO 5. Liiketulospoentoin ohjearovot	11
TAULUKKO 6. Quick ration ohjearovot	11
TAULUKKO 7. Current ration ohjearovot	12
TAULUKKO 8. Omavaraisuusasteen ohjearovot	13
TAULUKKO 9. Liiketoiminnan rahavirtaan sijoitetut saadut maksut sekä suoritettut maksut	17
TAULUKKO 10. Käyttöpääoma	29
TAULUKKO 11. Käyttöpääomaprocentti	30

1 JOHDANTO

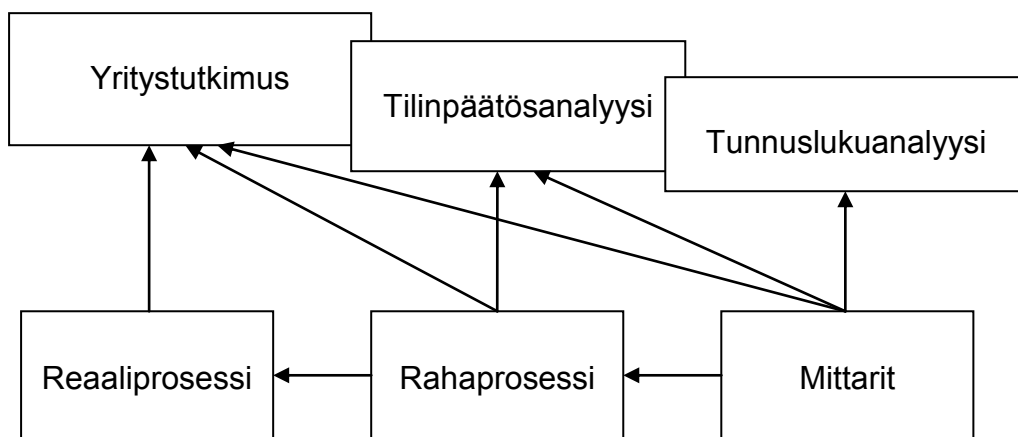
Tunnuslukujen avulla yritys saa apuvälineen vertailevien analyysien tekemiseen pidemmällä aikavälillä, jolloin voidaan varmistaa toiminnalle tärkeiden prosessien sujumisen mahdollisimman tehokkaasti. Laskettaessa olennaisia tunnuslukuja saadaan esiin havainnolliset tiedot yrityksen menestyksestä ja sen kehitettävistä osa-alueista. Rahoituslaskelma muodostaa keskeisen osan yrityksen tilinpäätösinformaatiota, jolloin laskelmasta käy ilmi se, mistä yrityksen rahavirrat ovat muodostuneet ja kuinka niitä on käytetty.

Opinnäytetyön toimeksiantaja oli Raudaskylän Kristillinen Opisto. Työn tarkoituksena oli tehdä tunnuslukuanalyysi, josta tuli laskea kannattavuuden, maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden tunnusluvut. Osana työtä tehtiin suora rahoituslaskelma. Tavoitteena opinnäytetyössä oli saada esille sellaisia tunnuslukuja, jotka kuvastavat parhaiten esimerkkiyhdistyksen toiminnan tilannetta ja joista voidaan hyötyä jatkossa. Erityisesti tavoitteena oli myös saada monipuolinen ja selkeä kuvaus johtokunnan jäsenille, rahoittajille sekä muille sidosryhmille yrityksen menestyksestä.

Opinnäytetyö sisältää teoriaosuuden yleisesti tilinpäätösanalyysistä, tunnuslukuanalyysistä sekä yritystutkimuksesta. Erityisesti työssä syvennyttään tunnuslukuanalyysia kannattavuuden, maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden tunnusluvuin. Tunnusluvuiksi on valittu kyseistä esimerkkiyhdistystä parhaiten kuvastavat mittarit. Lisäksi työssä käsitellään suoraa ja epäsuoraa rahoituslaskelmaa. Teoriaosuuksessa käsitellyt tunnusluvut sekä rahoituslaskelma toteutettiin käytännön osiossa.

2 TILINPÄÄTÖSANALYYSIN OSA-ALUEET

Tilinpäätösanalyysia terminä käytetään yleisessä puheessa kuvaamaan tilinpäätöksen pohjalta tehtävää analyysia. Tarkemmin määriteltynä tilinpäätösanalyysi on analyysimuodoltaan sellainen, joka sijoittuu tunnuslukuanalyysin ja yritystutkimuksen välille. (Niskanen & Niskanen 2003, 9.) Näitä kolmea analyysityyppiä ja niiden välisiä yhteyksiä tarkastellaan kuviossa 1.

KUVIO 1. Tilinpäätösanalyysi, tunnuslukuanalyysi ja yritystutkimus (Niskanen & Niskanen 2003, 9).

2.1 Tilinpäätösanalyysi

Yrityksen taloudellisen tilan arviointi on nykyään entistä merkittävämpi taloudelliselle päätöksenteolle (Kallunki & Kytönen 2007, 13). Tilinpäätösanalyysin perustietona toimii virallinen tilinpäätös, sen liitteet sekä muu käytettävissä oleva informaatio. Tilinpäätöksen oikaisemisen lähtökohdan tarkoitus on parantaa tilinpäätöstietoa niin, että se palvelee parhaiten analyysin tekijän tarkoitusta. Kun analyysiin tarvittava aineisto on kerätty, on syytä tarkistaa sen oikeellisuus ja tehdä mahdolliset oikaisut. Yritystutkimusneuvottelukunta on antanut ohjeet, joiden avulla tilinpäätökset voidaan oikaista yhdenmukaisin kriteerein. Analyysin lähtökohtana

pidetään sitä, että yrityksen tilinpäätös on laadittu voimassa olevien lakien ja asetusten mukaisesti. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2011, 7.)

Tilinpäätösanalyysissä tutkitaan yrityksen taloudellista tilaa, kannattavuutta sekä rahoitustilannetta tilinpäätöstietojen avulla. Tilinpäätösanalyysin tavoitteena on myös saada yritysten eri toimikaudet vertailukelpoisiksi keskenään. (Tilinpäätösanalyysi 2012.)

Tilinpäätösanalyysi antaa käsityksen siitä, miten yritys on taloudellisessa suhteessa pärjännyt tarkasteluhetkeen mennessä. Historiatietoon perustuva analysointi antaa käsityksen yrityksen kannattavuudesta, maksuvalmiudesta sekä vakavaraisuudesta. Näin ollen saadaan suhteellisen hyvä perusta johtopäätöksien tekemiseen. (Vilkkumaa 2010, 102.) Tilinpäätösanalyysin avulla saatuja tietoja voidaan hyödyntää myös tulevien vuosien ennakoiteja tehtäessä (Vilkkumaa 2010, 150).

Tilinpäätösanalyysin toimintaedellytysten arvioimiseksi ja niiden ennustamiseksi on tärkeää huomata, että analyysi muodostuu kolmesta eri tasosta, jotka ovat merkityksellisiä analyysin toteuttamisessa (Laitinen 2002, 29). Nämä kolme tilinpäätösanalyysin tasoa esitellään taulukossa 1.

TAULUKKO 1. Tilinpäätösanalyysin kolme tasoa (Laitinen 2002, 30).

1. Käsitteellinen malli: käsitteellinen kuvaus yrityksen rahavirtojen keskeisten tekijöiden välisistä syy- ja seuraussuhteista (rahavirtamalli).
2. Tekijöiden keskeiset ulottuvuudet: rahavirtojen keskeisten tekijöiden ominaisuudet, jotka halutaan mitata (mittauksen kohteet).
3. Ulottuvuuksien mittarit: tunnuslukuja, jotka perustuvat mittaussääntöihin, joiden mukaan tekijöiden keskeisiä ulottuvuuksia mitataan (tunnusluvut).

2.2 Tunnuslukuanalyysi

Tunnuslukuanalyysi on yksinkertaisin näistä kolmesta analyysistä. Kyseisessä analyysissä esitetään yrityksen taloudellinen tila ja siitä tehdään johtopäätöksiä tiettyjen valittujen mittareiden eli tunnuslukujen perusteella. Tunnuslukuanalyysin tuottamaa informaatiota käytetään tilinpäätösanalyysin ja yritystutkimuksen osana, jolloin tunnuslukuanalyysi voidaan nähdä varsinaisen tilinpäätösanalyysin tiivistelmänä. (Niskanen & Niskanen 2003, 9.)

Tunnuslukujen avulla yritys saa apuvälineen vertailevien analyysien tekemiseen pidemmällä aikavälillä, jolloin voidaan varmistaa toiminnalle tärkeiden prosessien sujumisen mahdollisimman tehokkaasti. Kun lasketaan olennaisia tunnuslukuja yrityksille, saadaan esiin havainnolliset tiedot siitä, kuinka yrityksellä menee ja millä alueella yrityksellä olisi kehitettävää. Yksi tunnusluvun tärkeimmistä käyttötarkoituksista on se, että pystytään valvomaan yrityksen menestystä suhteessa kilpailijoihin ja alan normaaliin kehitykseen. (Tunnusluku 2012.)

2.3 Yritystutkimus

Yritystutkimus on näistä analyysimuodoista syvällisin. Sen tarkoituksena on selvittää yrityksen taloudelliseen menestykseen vaikuttaneita syitä yrityksen liiketoiminnan tasolla. Informaatiota menestykseen vaikuttaneista tekijöistä voidaan edelleen kehittää ja käyttää hyväksi esimerkiksi laadittaessa tilinpäätös -ja tunnuslukutasoennusteita yrityksen tulevasta kehityksestä. Yritystutkimus on mahdollista vain luottolaitosten ja erityisten luottoluokitusyritysten yritystutkijoille, jolloin varsinaista yritystutkimusta tekevät luottolaitokset, pankit sekä muut sijoituspäätöksen tekijät. (Niskanen & Niskanen 2003, 11.)

Yritystutkimukseksi voidaan myös tulkita se, kun yritys itse hankkii maksullisen luottoluokituksen niihin erikoistuneilta yrityksiltä halutessaan esimerkiksi laskea liikkeelle joukkovelkakirjalainoja. Tällöin yrityksen omasta toimeksiannosta lähtevät liikkeelle kohdeyrityksen luottoluokitusprosessit. Luottoluokitukset jaetaan käyttö-

tarkoituksen mukaan joko lyhyen tai pitkän aikavälin luottolaitoksiin. (Niskanen & Niskanen 2003, 12–13.)

3 TUNNUSLUKUANALYYSI

3.1 Kannattavuus

Yrityksen keskeisimpänä toimintaedellytyksenä pidetään kannattavuutta, mutta se ei kuitenkaan yksin riitä yrityksen menestyksen takeeksi (Alhola & Lauslahti 2006, 147).

Vuositulot kaksikymmentä punttaa, vuotuiset menot yhdeksäntoista ja puoli punttaa, tuloksena onni.

Vuositulot kaksikymmentä punttaa vuotuiset menot kaksikymmentä ja puoli punttaa, tuloksena kurjuus. Charles Dickens. (Vilkkumaa 2005, 11.)

Julkisen vallan päätehtävänä on huolehtia siitä, että yrityksillä on kilpailukykyä ja mahdollisuus kannattavaan toimintaan. Eri osapuolet, jotka ovat yritystoiminnan sidosryhmiä, ymmärtävät kannattavuuden määritelmän eri tavoin. Kannattavuutta ei ole helppo määritellä yksiselitteisesti. (Vilkkumaa 2005, 11.)

Kannattavuus tarkoittaa yrityksen kykyä tuottaa liiketoiminnallaan tuloksellista tuottoa enemmän kuin on kuluttanut. Tulot ja menot vaihtelevat hankintojen ja suhdannevaihtelujen mukaan, jolloin kannattavuus määritellään pitkän aikavälin tulontuottamiskyvyksi. Kannattavuutta mitataan jakamalla yrityksen tilikauden tuotot yritystoiminnan sitoman pääoman määrällä. Tällöin pystytään vertaamaan erikoisten yritysten kannattavuutta. (Kallunki & Kytönen 2007, 74.) Kannattavuutta voidaan mitata absoluuttisesti tai suhteellisesti. Absoluuttista kannattavuutta mitataan tuottojen ja kulujen erotuksen eli voiton avulla. Suhteellinen kannattavuus on tuottojen ja kulujen erotuksen suhde esimerkiksi pääomaan. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2011, 60.)

Yhden tilikauden lukujen perusteella kannattavuuden mittaaminen ei vastaa pitkän aikavälin luonnetta, mutta tällä tavoin voidaan arvioida yrityksen kannattavuutta varsin luotettavasti. Analyysiä voi täydentää tarkastelemalla yrityksen kannattavuuden tunnuslukujen kehitystä useammalta tilikaudelta esimerkiksi 3 tai 5 vuoden ajalta, jolloin kehityksen tulos on laajempi. (Kallunki & Kytönen 2007, 74.)

3.2 Maksuvalmius

Maksuvalmius eli likviditeetti tarkoittaa yrityksen mahdollisuutta ja kykyä selviytyä maksusitoumuksista ja suorittaa maksunsa sovittuina ajankohtina. Määritelmän mukaisesti maksuvalmius kuvastaa yrityksen lyhyen aikavälin rahoituksen riittävyttä. Kun tarkasteluun otetaan mukaan useita peräkkäisiä ajanjaksoja, se osoittaa yrityksen likviditeettiä ja sen kehittymistä pidemmällä aikajänteellä. (Kallunki & Kytönen 2007, 84; Vilkkumaa 2010, 48.) Likviditeetin ollessa riittävällä tasolla yrityksellä on tarpeeksi kassareservejä (eli helposti ja nopeasti rahaksi muutettavia varoja, esimerkiksi pankkitileillä olevat rahat) tai muuta tarvittaessa nopeasti rahaksi muutettavaa omaisuutta, jotta se saa hoidettua maksuvelvoitteensa. Tällöin yrityksen ei tarvitse turvautua esimerkiksi kalliiseen lyhytaikaiseen lisärahoitukseen. (Kallunki & Kytönen 2007, 84.)

Maksuvalmius voidaan jakaa dynaamiseen ja staattiseen maksuvalmiuteen. Dynaaminen maksuvalmius pohjautuu kassavirtoihin ja tarkoittaa sitä, että yritys saa juoksevasta toiminnastaan riittävästi tulorahoitusta kattaakseen juoksevat menot. Periaatteessa dynaaminen maksuvalmius kuvaa tulorahoituksen riittävyttä, jolloin dynaamisuutta kuvaa tuloslaskelma. Dynaamisen likviditeetin pääasiallinen tarkoitus on mitata yrityksen tulorahoituksen riittävyttä lyhytvaikutteisten menojen, verojen ja korkojen maksamiseen. Staattinen maksuvalmius tarkoittaa sitä, että yrityksellä on riittävän paljon rahaa tai nopeasti likvidoitavia varoja maksuvelvoitteiden kattamiseen. Tätä kuvaavat yleensä taseen ns. nopeat erät, esimerkiksi rahoitusomaisuus. Näin ollen staattinen likviditeetti on periaatteessa rahoituspuskuri. (Alhola & Lauslahti 2006, 149.)

3.3 Vakavaraisuus

Yrityksen vakavaraisuudella tarkoitetaan yrityksen omien pääomien suhdetta koko käytössä olevaan pääomaan. Käytännössä vakavaraisuudesta käytetään myös nimityksiä velkaisuus ja rahoitusrakenne. Vakavaraisuus antaa yritykselle itsenäistä pelivaraa eri tilanteissa. Mitä suurempi on vakavaraisuus, sitä paremmin yritys

voi tehdä itsenäisiä ratkaisuja. Mitä heikompi on vakavaraisuus, sitä helpommin vieraan pääoman ehdoin rahaa antavat tahot asettavat vaatimuksia yritykselle lainan saamiseksi. Heikko vakavaraisuus merkitsee suurta vieraan pääoman määrää ja suuria korkomaksuja. Vakavaraisuuden voidaan todeta olevan yrityksen pitkän aikavälin ominaisuus. (Kallunki & Kytönen 2007, 80; Vilkkumaa 2010, 50.)

Vakavaraisuuskin voidaan jakaa kahteen osaan eli dynaamiseen ja staattiseen vakavaraisuuteen. Dynaamisella vakavaraisuudella kuvataan tulorahoituksen riittävyyttä vieraan pääoman maksuvelvoitteista selviämiseen eli koroista ja lyhenyksistä. Velkaisella yrityksellä on yleensä heikko takaisinmaksukyky, mikä tuottaa yleensä vaikeuksia. Dynaaminen vakavaraisuus ilmaisee lähinnä vieraan pääoman takaisinmaksukykyä. (Alhola & Lauslahti 2006, 152.)

Staattinen vakavaraisuus kuvaa omaisuuden riittävyyttä vieraan pääoman takaisinmaksamiseen. Staattisella vakavaraisuudella tarkoitetaan siis omavaraisuutta eli oman pääoman puskuria. Yritys, jolla on vähäinen oma pääoma, on hyvin riskialtis. Yksikin tappiollinen vuosi voi olla kohtalokas, koska yrityksellä ei ole enää oman pääoman puskuria turvanaan. (Alhola & Lauslahti 2006, 152.)

3.4 Tunnusluvut ja niiden tulkinta

Menestyksenkäs yritys toimii kannattavasti ja tehokkaasti ja huolehtii riittävästä likviditeetistä sekä pitkän aikavälin vakavaraisuudesta. Erilaisilla tunnusluvuilla, jotka kuvastavat toiminnan onnistumista, on suuri merkitys raporteissa. Kannattavinta on valita toiminnan kannalta keskeisimmät tunnusluvut, joita seurataan pitkällä aikavälillä. Tunnuslukujen sanotaan liittyvän operatiivisen toiminnan suunnitelmat yrityksen strategiaihin ja keskeisiin menestystekijöihin. (Eskola & Mäntysaari 2006, 124.)

Tunnuslukujen on hyvä olla yksinkertaisia ja helposti ymmärrettäviä. Tunnuslukujen tarkoitus on täydentää toisiaan, jotta voidaan muodostaa nopeasti kokonaiskuva yrityksen toiminnasta, sekä niiden täytyy olla sellaisia, että niillä on käyttöä

esimerkiksi yrityksen toiminnan ohjaamisessa ja arvioimisessa. (Eskola & Mäntysaari, 2006, 124.)

3.4.1 Kannattavuuden tunnusluvut

Kannattavuuden tunnuslukuja ovat käyttökate ja käyttökateprosentti sekä liike-tulos ja liike-tulosprosentti. Käyttökate (EBITDA) käytetään toiminnallisen tuloksen ja tehokkuuden seuraamiseen. Käyttökate lasketaan siten, että tuotoista vähennetään ensimmäisenä muuttuvat kustannukset, jonka jälkeen vähennetään kiinteät kustannukset, jonka jälkeen saadaan käyttökate. Käyttökate selvittää, mikä tuotoista jää sen jälkeen, kun toimintaan liittyvät kustannukset on vähennetty. (Vilkkumaa 2005, 124–125.) Taulukossa 2 on esitetty käyttökateen laskumalli.

TAULUKKO 2. Käyttökateen laskumalli (Vilkkumaa 2005, 429).

Tuotot
– Muuttuvat kustannukset
Myyntikate
– Kiinteät kustannukset (ei poistot, rahoituskustannukset, verot)
Käyttökate

Käyttökateprosentti kertoo sen, mikä on yrityksen liiketoiminnan tulos ennen poistoja ja rahoituseriä. Käyttökateprosenttia voidaan verrata saman toimialan yritysten kesken. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2011, 61.)

Käyttökateprosentti lasketaan seuraavalla tavalla:

$$\text{Käyttökate-\%} = \frac{\text{käyttökate}}{\text{liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \times 100$$

Käyttökateprosentille ei ole ns. yksittäistä tavoitearvoa. Käyttökateprosentin riittävyyttä arvioitaessa on otettava toimialan lisäksi huomioon aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden poistot ja vieraan pääoman rahoituksen määrä. Yritystutkimusneu-

vottelukunta on antanut suuntaa-antavat käyttökateprosentin vaihteluvälit seuraavilla aloilla. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2011, 61.) Käyttökateprosentin vaihteluvälit on esitetty taulukossa 3.

TAULUKKO 3. Käyttökateprosentin vaihteluvälit (Yritystutkimusneuvottelukunta 2011, 61).

kauppa 2–10 %
palvelu 5–15 %
teollisuus 5–20 %

Liiketulos (EBIT) on virallisen tuloslaskelman välitulos, joka kertoo sen, miten paljon liiketoiminnan tuotoista on jäänyt jäljelle ennen rahoituseriä ja veroja. Liiketulos kertoo myös sen, kuinka paljon tuotoista jää käytettäväksi, kun käyttökatteesta vähennetään poistot. (Vilkkumaa 2005, 431; Yritystutkimusneuvottelukunta 2011, 61.) Liiketuloksen laskumalli on taulukossa 4.

TAULUKKO 4. Liiketuloksen laskumalli (Vilkkumaa 2005, 431).

Tuotot
– Muuttuvat kustannukset
Myyntikate
– Kiinteät kustannukset (poistot, rahoituskustannukset, verot)
Käyttökate
– Poistot
Liiketulos

Liiketulosprosentti selvittää sen, kuinka paljon relativisesti tuotoista jää jäljelle, kun edellä mainitut kustannukset vähennetään tuotoista. Liiketulosprosentin avulla vertaillaan saman toimialan yritysten operatiivista kannattavuutta keskenään. (Vilkkumaa 2005, 430.) Liiketulosprosenttia arvioitaessa käytetään taulukossa 5 esiteltyjä ohjearvoja (Yritystutkimusneuvottelukunta 2011, 61–62).

Liiketulosprosentti lasketaan seuraavalla tavalla:

$$\text{Liiketulos-\%} = \frac{\text{liiketulos}}{\text{liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \times 100$$

TAULUKKO 5. Liiketulosprosentin ohjearvot (Yritystutkimusneuvottelukunta 2011, 62).

yli 10 %	hyvä
5–10 %	tydyttävä
alle 5 %	heikko

3.4.2 Maksuvalmiuden tunnusluvut

Maksuvalmiuden tunnuslukuja ovat Quick ratio ja Current ratio. Quick ratio kertoo sen, kuinka pitkälle yrityksen rahoitusomaisuus riittää, jotta lyhytaikaiset velat saatisiin maksetuksi. Rahoitusomaisuuteen kuuluvat rahat ja pankkisaatavat sekä lyhytaikaiset saatavat, myös yrityksen rahoitusarvopaperit otetaan mukaan rahoitusomaisuuteen. Quick ratio kuvastaa yrityksen staattista maksuvalmiutta. (Horn-gren & Harrison, 2007, 749.) Quick ratiolle annetut ohjearvot esitetään taulukossa 6.

Quick ratio lasketaan seuraavalla tavalla:

$$\text{Quick ratio} = \frac{\text{rahoitusomaisuus – osatuloutuksen saamiset}}{\text{lyhytaikainen vieras pääoma – lyhytaikaiset saadut ennakot}}$$

TAULUKKO 6. Quick ration ohjearvot (Yritystutkimusneuvottelukunta 2011, 71).

yli 1	hyvä
0,5–1	tydyttävä
alle 0,5	heikko

Current ratio mittaa yrityksen maksuvalmiutta ja sen rahoituspuskuria tilinpäätöshetkellä. Current ration maksuvalmiusajattelu laajenee, kun mukaan otetaan vaihto-omaisuus. (Vilkkumaa 2005, 435.) Tämän tunnusluvun käyttö perustuu siihen, että vaihto-omaisuuden oletetaan olevan likvidi. Vaihto-omaisuuden maksuvalmius on toimialasta riippuvainen. Kun esimerkiksi yritys pystyy muuttamaan vaihto-omaisuuden nopeasti rahaksi, silloin tämän tunnusluvun käyttö on perusteltua. Current ration rinnalla on suositeltavaa käyttää Quick ratiota. (Alhola & Lauslahti 2006, 150.)

Current ratiossa tarkasteluperspektiivi on jonkin verran pidempi kuin Quick ratiosssa. Tämä tunnusluku sopii paremmin käytettäväksi toimialojen välisessä vertailussa kuin Quick ratio. Current ratio kuvastaa myös staattista maksuvalmiutta kuten Quick ratio. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2011, 71.) Current ratiolle on annettu seuraavat ohjearvot, jotka on esitetty taulukossa 7.

Current ratio lasketaan seuraavalla tavalla:

$$\text{Current ratio} = \frac{\text{vaihto-omaisuus} + \text{rahoitusomaisuus}}{\text{lyhytaikainen vieras pääoma}}$$

TAULUKKO 7. Current ration ohjearvot (Yritystutkimusneuvottelukunta 2011, 72).

yli 2	hyvä
1–2	tydyttävä
alle 1	huono

3.4.3 Vakavaraisuuden tunnusluvut

Vakavaraisuuden tunnuslukuja ovat omavaraisuusaste ja käyttöpääoma sekä sen kiertoajat: käyttöpääomaprocentti, myyntisaamisten kiertoaika (pv), ostovelkojen kiertoaika (pv) ja vaihto-omaisuusprosentti (Yritystutkimusneuvottelukunta 2011,

66–70). Omavaraisuusaste kertoo sen, kuinka monta prosenttia yrityksen pääomasta on omaa eli omin ehdoin hankittua. Tämä tunnusluku mittaa yrityksen tappionsietokykyä ja kykyä selviytyä velvoitteistaan pitkällä aikavälillä. (Vilkkumaa 2005, 435.) Omavaraisuusaste prosentti saadaan, kun lasketaan suhteuttamalla oikaistu oma pääoma oikaistun taseen loppusummaan ja taseen loppusummasta vähennetään saadut ennakot. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2011, 66.) Omavaraisuusaste prosenttin ohjearvot on esitetty taulukossa 8.

Omavaraisuusaste prosentti lasketaan seuraavalla tavalla:

$$\text{Omavaraisuusaste, \%} = \frac{\text{oikaistu oma pääoma}}{\text{oikaistun taseen loppusumma} - \text{saadut ennakot}} \times 100$$

TAULUKKO 8. Omavaraisuusasteen ohjearvot (Yritystutkimusneuvottelukunta 2011, 67).

yli 40 %	hyvä
20–40 %	tydyttävä
alle 20 %	heikko

Käyttöpääoma mittaa yrityksen juoksevaan toimintaan sitoutuvan rahoituksen määrää. Käyttöpääoman rahoituslähteitä ovat lyhytaikainen ja pitkäaikainen vieras pääoma sekä yrityksen oma pääoma. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2011, 68.)

Käyttöpääoma lasketaan seuraavasti:

- + Vaihto-omaisuus
- + Myyntisaamiset
- + Sisäiset myyntisaamiset
- + Osatuloutuksen saamiset
- Ostovelat
- Sisäiset ostovelat
- Saadut ennakot
- = Käyttöpääoma

Käyttöpääomaprosentti kertoo, kuinka suurella pääomalla yritys on sitoutunut toimintaan suhteessa liiketoiminnan laajuuteen (Salmi & Rekola-Nieminen 2004, 176).

Käyttöpääomaprosentti lasketaan seuraavalla tavalla:

$$\text{Käyttöpääoma-\%} = \frac{\text{käyttöpääoma}}{\text{liikevaihto (12 kk)}} \times 100$$

Yritys voi käyttää apunaan erilaisia kiertonopeustunnuslukuja. Kiertoaikaluvut mitaavat sitä, missä ajassa tulot ja menot kertyvät, ja antavat siten tietoa tulo-rahoituksen riittävyden ja maksuvalmiuden taustalla olevista aiheuttajista. (Kallunki & Kytönen 2007, 88.)

Myyntisaamisten kiertoaika ilmoittaa sen, kuinka monta päivää liikevaihto on keskimäärin saamisina, ennen kuin ne tulevat rahana kassaan (Yritystutkimusneuvottelukunta 2011, 69). Tunnusluku mittaa yrityksen perimisen tehokkuutta ja yrityksen asiakkailleen antamia maksuaikoja. Mitä pidempiä maksuaikoja yritys antaa, sitä enemmän pääomia sitoutuu yrityksen toimintaan. Mitä nopeammin myyntisaamiset kiertävät, sitä paremmin yrityksen perintä toimii. Toisaalta jos yrityksen myyntisaamisten kiertonopeus on liian nopea, se voi aiheuttaa myynnin vähene- mistä. (Horngren & Harrison, 2007, 770.)

$$\text{Myyntisaamisten kiertoaika, pv} = \frac{365 \times (\text{myyntisaamiset} + \text{sisäiset myyntisaamiset})}{\text{liikevaihto (12 kk)}}$$

Ostovelkojen kiertoaika kertoo, kuinka monta päivää yritys on käyttänyt keskimäärin ostovelkojen maksuun (Yritystutkimusneuvottelukunta 2011, 69). Ostovelkojen avulla yritys voi rahoittaa toimintaansa, jolloin rahoituksen kannalta ostovelkarahoitus merkitsee sitä, että yritys saa tavarantoimittajalta ns. lyhytaikaista korotonta luottoa (Vilkkumaa 2005, 437).

$$\text{Ostovelkojen kiertoaika, pv} = \frac{365 \times (\text{ostovelat} + \text{sisäiset ostovelat})}{\text{ostot} + \text{ulkopuoliset palvelut (12 kk)}}$$

4 RAHOITUSLASKELMA

Rahoituslaskelma muodostaa keskeisen osan yrityksen tilinpäätösinformaatiota, jolloin se täydentää tuloslaskelman, taseen ja niiden liitetietojen antamaa kuvaa siitä, riittävätkö tulorahoitus, investoinnit, sijoitukset ja pääomarahoitus. Rahoituslaskelmasta käy ilmi yrityksen rahan hankinta ja käyttö tilikauden aikana. Tämän tavoitteena on tilinpäätöksen muiden tietojen ohessa selvittää se, mistä yrityksen rahavirrat ovat muodostuneet ja mihin niitä on käytetty kauden aikana. Rahoituslaskelman tarkoitus on antaa täydentäviä tietoja eri sidosryhmille siitä, kuinka yrityksen rahoitus toimii. (Vilkkumaa 2010, 28.)

Rahoituslaskelma laaditaan rahavirtalaskelmana, jolloin käydään läpi tilikauden liiketoiminnan, investointien ja rahoituksen rahan liikkeet. Tämän selvittämiseksi oikaistaan tilinpäätöksen suoriteperusteiset luvut maksuperusteisiksi. Esimerkiksi liikevaihto voidaan muuttaa maksuun perustuvaksi ottamalla huomioon myyntisaamisten määrässä tapahtunut muutos. Ostovelkojen muutos voidaan ottaa huomioon samalla tavalla, jolloin katsotaan ostoihin mennyt rahamäärä. Kannattavaa on tehdä rahoituslaskelma olennaisuuden periaatteen mukaan eli ottaa huomioon olennaiset erät. (Vilkkumaa 2010, 28–29.)

4.1 Rahavirtojen kolmijako

Kirjanpitoasetuksessa ja KILA:n yleisohjeessa ohjataan käyttämään rahoitusaseman muutosta koskevan tiedon havainnollistamiseen rahoituslaskelman kolmijakoa eli liiketoiminnan rahavirtaa, investointien rahavirtaa sekä rahoituksen rahavirtaa (KHT-yhdistys 2010, 25–26; Kirjanpitoasetus 30.12.1997/1339).

4.1.1 Liiketoiminnan rahavirta

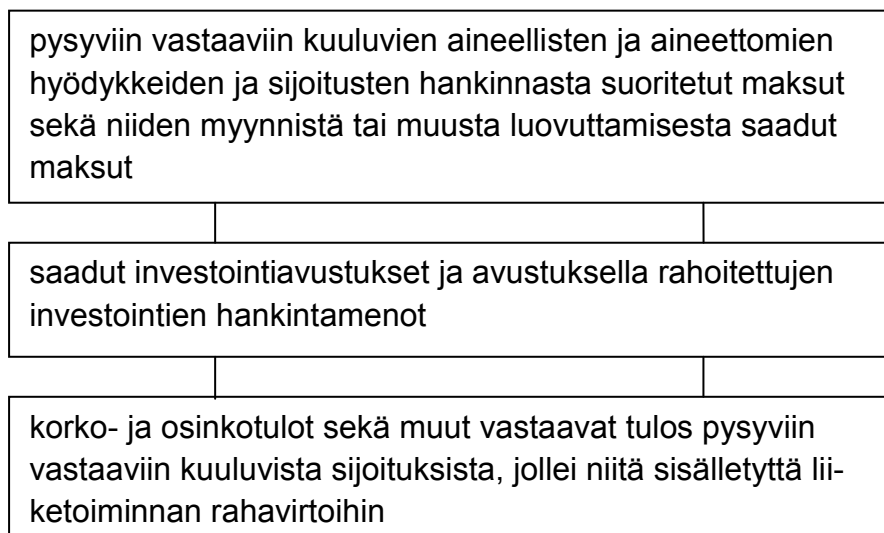
KILA:n mukaan liiketoiminta on yrityksen tarkoitusta toteuttavaa, toistuvaa sekä laadittua tuotteiden tai palveluiden tuottamista ja myymistä. Liiketoiminnan rahavirta kertoo sen, missä määrin rahavaroja syntyy ja kuinka niitä käytetään yrityksen varsinaisessa liiketoiminnassa, eli liiketoiminnan rahavirrassa havainnollistetaan maksut, jotka liittyvät yrityksen tarkoitusta toteutettavaan toimintaan. Yrityksen rahavirtoja tarvitaan toimintaedellytysten säilyttämiseksi, sekä maksuihin oman ja vieraan pääoman sijoittajille pitkällä tähtäimellä. (KHT-yhdistys 2010, 26–27.) Taulukossa 9 kuvataan KILA:n yleisohjeen mukaan liiketoiminnan rahavirtaan sijoitettavia saatuja maksuja sekä suoritettuja maksuja.

TAULUKKO 9. Liiketoiminnan rahavirtaan sijoitetut saadut maksut sekä suoritettut maksut (KILA 2007).

Saadut maksut	Suoritettut maksut
tavaroiden ja palveluiden myynnistä	aineista, tarvikkeista ja tavaroista, sekä ulkopuolisista palveluista
liiketoiminnan tuotoista, jotka johtuvat liiketoiminnasta esim. palkkiot	henkilöstön palkat ja palkkiot
korkotuloista ja muista rahoitustuotoista, jotka eivät ole johtuneet investoinneista tai rahoituksesta	liiketoiminnan muista kuluista, kun ne johtuvat liiketoiminnasta esim. koulutusmenoista
satunnaisista tuotoista siltä osin, kun ne eivät ole johtuneet investoinneista tai rahoituksesta	maksetuista koroista ja muista rahoituskuluista
veronpalautuksista, jollei niitä voida kohdistaa investointeihin tai rahoituksen rahavirtoihin	satunnaisista kuluista siltä osin, kun ne eivät ole johtuneet investoinneista tai rahoituksesta
avustuksista, jollei niitä voida kohdistaa investointeihin tai rahoitukseen	veroista, jollei niitä voida kohdistaa investointeihin tai rahoitukseen
vaihtuvien vastaavien merkittyjen korollisten lainasaamisten vähennykset sekä niiden korot	vaihtuvien vastaavien merkittyihin korollisiin lainasaamisten lisäyksiin

4.1.2 Investointien rahavirta

Investointitoiminta sisältää pysyviin vastaaviin luettavien tuotteiden tai sijoitusten hankkimista sekä niiden myymistä tai muuta luovuttamista. Investointitoiminnalla taataan yrityksen toiminnan jatkuvuus ja sen kasvu pitkällä aikavälillä. KILA:n mukaan investointien rahavirtaan luetaan pysyvien vastaavien tuotteiden ja sijoitusten hankinnasta ja luovutuksesta aiheutuneet kulut, ja näiden lisäksi tähän rahavirtaan kuuluvat pääsääntöisesti maksut vaihtuvien vastaavien sijoitusten hankinnasta ja luovutuksesta. Edellä mainittuihin eriin sisältyvät myös rahoitustulot, jotka esiintyvät kyseisessä rahavirrassa. KILA:n yleisohjeessa mainitaan investointien rahavirtaan luettavista eristä, pysyvien vastaavien muutoksista, jotka on esitelty kuviossa 2. (KHT-yhdistys 2010, 27.)

KUVIO 2. Pysyvien vastaavien muutokset (KHT-yhdistys 2010, 27).

Vaihtuvien vastaavien muutoksessa esitetään pysyvien vastaavien muutosten lisäksi maksut vaihtuvien sijoitusten hankinnasta ja luovutuksesta investointien rahavirrassa, joita ei lueta rahavaroihin. Tällaisia sijoituksia voivat olla esimerkiksi osakkeet, jotka on esitetty taseen rahoitusarvopapereissa, mutta ne eivät täytä varojen kriteereitä esimerkiksi maksuvalmiuden kannalta. Kun on kyse lyhytaikaisen sijoitusten hankkimisesta ja luovutuksesta, näistä aiheutuneet rahavirrat voi-

daan netottaa keskenään, jos sijoitusten määrät ovat suuria ja juoksuajat lyhyitä, sekä nopeakiertoisia. (KHT-yhdistys 2010, 28.)

4.1.3 Rahoituksen rahavirta

Yrityksen rahoittamista vieraan tai oman pääoman ehdoilla kutsutaan rahoitustoiminnaksi. Rahoituksen rahavirrassa esitetään yrityksen oman ja vieraan rahoituspääoman muutoksiin sekä omalle pääomalle maksettaviin vastikkeisiin ja muuhun voitonjakoon liittyvät maksut. Rahoitukseen kuuluvat rahavirrat ovat taseen vastattavaa-puolen erien muutoksia. Rahoituksen rahavirtoja ovat KILA:n yleisohjeen mukaan, oman pääoman lisäys maksullisella osakeannilla, omien osakkeiden lunastaminen, hankkiminen tai luovuttaminen, nostot ja takaisin maksut liittyen pääomalainoihin sekä lyhytaikaisiin ja pitkäaikaisiin lainoihin, maksetut osingot ja muu varojen jako ja saatu tai annettu konserniavustus, joka on maksettu. (KHT-yhdistys 2010, 28.)

4.2 Suora ja epäsuora rahoituslaskelma

Rahoituslaskelma, joka on rahavirtapohjainen, voidaan laatia joko suoran tai epäsuoran rahoituslaskelman menetelmällä KILA:n yleisohjeen mukaisesti. KILA:n rahoituslaskelmaa koskevassa yleisohjeessa suositellaan suoraa rahoituslaskelmaa, koska se on bruttomuotoisena informaalisempi. Suorassa rahoituslaskelmassa havainnollistetaan yrityksen liiketoiminnan bruttoperusteiset kassaan ja kassasta maksut, joiden esittämiseen tarvittava informaatio ei ole saatavissa muualta tilinpäätöksestä. Toisaalta taas epäsuora esitysmuoto ei ole niinkään rahavirtojen esitys, vaan sen tarkoituksena on oikaista tuloslaskelman suoriteperusteinen tulos maksuperusteiseksi. Suoran rahoituslaskelman laatiminen on työläämpään kuin epäsuoran rahoituslaskelman. (KHT-yhdistys 2010, 29.)

4.2.1 Suora rahoituslaskelma

Rahoituslaskelman suorassa esitysmuodossa ilmoitetaan liiketoiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirrat lähtökohtaisesti bruttomääräisinä. Suoraan rahoituslaskelmaan tarvittavat tiedot bruttomääräisistä maksuista voidaan kerätä esimerkiksi kirjanpidon päätileiltä tai vaihtoehtoisesti voidaan tuloslaskelmaan merkittyjä eriä oikaista esimerkiksi vaihto-omaisuuden muutoksilla (aineet), myynti- ja siirtosaamisten ja muiden saamisten sekä osto- ja siirto- ja muiden velkojen muutoksilla, muilla erillä, jotka eivät ole osa kulunutta tilikauden rahavirtaa, sekä investointien ja rahoituksen rahavirtoihin kuuluvilla erillä. (KHT-yhdistys 2010, 30; KILA 2007.)

4.2.2 Epäsuora rahoituslaskelma

Liiketoiminnan rahavirran epäsuora esitystapa on yksinkertaisempi laatia kuin suora esitystapa, mutta sen ei katsota tuovan yhtä paljon lisätietoa tilinpäätökseen. Epäsuora rahoituslaskelma on nettoperusteinen laskelma. Epäsuorassa esitystavassa lähdetään liikkeelle tuloslaskelman välituloksesta. (KHT-yhdistys 2010, 30.)

Liiketoiminnan rahavirta määritetään oikaisemalla kyseistä erää ennen sitä tuloslaskelmassa esitetyillä erillä, jotka eivät ole osa rahavirtaa, tai jos se esitettyinä muualla rahoituslaskelmassa. Kilan yleisohjeen mukaisia oikaisuja ovat vaihto-omaisuuden muutos, lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten ja -velkojen muutos, siinä määrin kun se koskettaa liiketoimintaa, suunnitelman mukaiset poistot, realisoitumattomat kurssivoitot ja - tappiot, sekä muut tuotto- ja kulukirjaukset, joihin ei liity maksutapahtumia, sekä erät jotka liittyvät investointien ja rahoituksen rahavirtoihin. (KHT-yhdistys 2010, 30.)

4.3 Suoran ja epäsuoran rahoituslaskennan mallit

Suoralle ja epäsuoralle rahoituslaskelmalle on määritelty KILA:n yleisohjeen mukaan laskentamalli, jota tulisi noudattaa rahoituslaskelmaa laskettaessa. Seuraavaksi esitetään suoran ja epäsuoran rahoituslaskelman laskentamallit. (KHT-yhdistys 2010, 110–111.)

Suoran rahoituslaskennan malli:

Liiketoiminnan rahavirta:

Myynnistä saadut maksut	+xx
Liiketoiminnan muista tuotoista saadut maksut	+xx
Maksut liiketoiminnan kuluista	<u>-xx</u>
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	+/- xx

Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista	-xx
Saadut korot liiketoiminnasta	+xx
Saadut osingot liiketoiminnasta	+xx
Maksetut välittömät verot	<u>-xx</u>
Rahavirta ennen satunnaisia eriä	+/- xx

Liiketoiminnan satunnaisista eristä johtuva rahavirta (netto)	<u>+/- xx</u>
---	---------------

Liiketoiminnan rahavirta (A) +/- xx

Investointien rahavirta:

Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-xx
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	+xx
Investoinnin muihin sijoituksiin	-xx
Luovutustulot muista sijoituksista	+xx
Myönnettyt lainat	-xx

Lainasaamisten takaisinmaksut	+xx
Saadut korot investoinneista	+xx
Saadut osingot investoinneista	+xx
Maksetut välittömät verot	<u>-xx</u>
Investointien rahavirta (B)	<u>+/- xx</u>
Rahoituksen rahavirta:	
Maksullinen osakeanti	+xx
Omien osakkeiden hankkiminen	-xx
Omien osakkeiden myynti	+xx
Lyhytaikaisten lainojen nostot	+xx
Lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksut	-xx
Pitkäaikaisten lainojen nostot	+xx
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	-xx
Maksetut korot ja maksut rahoituskuluista	-xx
Maksetut osingot ja muu voitonjako	-xx
Maksetut välittömät verot	<u>-xx</u>
Rahoituksen rahavirta (C)	<u>+/- xx</u>
Rahavirtojen muutos (A + B + C) lisäys (+) / vähennys (-)	+/- xx
Rahavarat tilikauden alussa	xx
Rahavarat tilikauden lopussa	xx

Epäsuoran rahoituslaskennan malli:

Liiketoiminnan rahavirta:

Voitto/tappio ennen satunnaisia eriä	+/- xx
Oikaisut:	
Suunnitelman mukaiset poistot	+ xx
Realisoitumattomat kurssivoitot ja -tappiot	-/+ xx
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua	-/+ xx

Rahoitustuotot ja -kulut	-/+ xx
Muut oikaisut	<u>+/- xx</u>
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	+/- xx
Käyttöpääoman muutos:	
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys (-) tai vähennys (+)	-/+ xx
Vaihto-omaisuuden lisäys (-) tai vähennys (+)	-/+ xx
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)	<u>+/- xx</u>
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	+/- xx
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista	-xx
Saadut osingot liiketoiminnasta	+xx
Saadut korot liiketoiminnasta	+xx
Maksetut välittömät verot	<u>-xx</u>
Rahavirta ennen satunnaisia eriä	+/- xx
Liiketoiminnan satunnaisista eristä johtuva rahavirta (netto)	<u>+/- xx</u>
Liiketoiminnan rahavirta (A)	<u><u>+/- xx</u></u>
Investointien rahavirta:	
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-xx
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	+xx
Investoinnit muihin sijoituksiin	-xx
Luovutustulot muista sijoituksista	+xx
Myönnettyt lainat	-xx
Lainasaamisten takaisinmaksut	+xx
Saadut korot investoinneista	+xx
Saadut osingot investoinneista	+xx
Maksetut välittömät verot	<u>-xx</u>
Investointien rahavirta (B)	<u><u>+/- xx</u></u>

Rahoituksen rahavirta:

Maksullinen osakeanti	+xx
Omien osakkeiden hankkiminen	-xx
Omien osakkeiden myynti	+xx
Lyhytaikaisten lainojen nostot	+xx
Lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksut	-xx
Pitkäaikaisten lainojen nostot	+xx
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	-xx
Maksetut korot ja maksut rahoituskuluista	-xx
Maksetut osingot ja muu voitonjako	-xx
Maksetut välittömät verot	<u>-xx</u>
Rahoituksen rahavirta (C)	<u>+/- xx</u>
Rahavirtojen muutos (A + B + C) lisäys (+) / vähennys (-)	+/- xx
Rahavarat tilikauden alussa	xx
Rahavarat tilikauden lopussa	xx

5 RAUDASKYLÄN KRISTILLISEN OPISTON TUNNUSLUKUANALYYSI

Tässä luvussa esittelen valitsemani yhdistyksen taustaa. Perustietojen jälkeen esitän tunnuslukujen laskennan ja tulkinnan eli vertailen kyseisen yhdistyksen taloudellista tilannetta kannattavuuden, maksuvalmiuden sekä vakavaraisuuden tunnuslukujen pohjalta. Suoritan myös suoran rahoituslaskelman ja lopuksi pohdinnan.

5.1 Taustatietoa

Raudaskylän Kristillinen Opisto (RKO) on yksi Suomen 90 kansanopistosta, ja se sijaitsee Pohjois-Pohjanmaalla Ylivieskan Raudaskylällä. Raudaskylän Kristillinen Opisto on yhdistys, jonka omistaa Raudaskylän Kristillinen Opisto ry, joka koostuu henkilöjäsenistä. Toimiala on Kansanopistot. Raudaskylän Kristillisen Opiston juuret ovat Kalajokilaakson herännäisyydessä. Opisto on aloittanut toimintansa vuonna 1920, ja sen toiminta on laajentunut vuosikymmenten saatossa. (Raudaskylän Kristillinen Opisto 2012.)

Raudaskylän Kristillisen Opiston tärkeimpiä palveluita ovat sen tarjoamat erilaiset koulutusmahdollisuudet. Tarjolla on yleissivistävää, ammatillista sekä vapaaseen sivistystyöhön liittyvää koulutusta. Opiston tarjontaan kuuluvat myös avoimen yliopiston opinnot, sekä toimintaa elävöittää myös kesäisin Raudaskylän Soiva Kesä, jolloin Raudaskylälle kokoontuu eri-ikäisiä soittajia syventämään musiikkiopintojaan.

Opetustointia rahoitetaan liiketoiminnalla, jonka merkitys on kasvanut valtion osuuksien vähentyessä. Liiketoiminta koostuu pääosin kiinteistö- ja toimistopalveluiden myynnistä ja kiinteistöjen vuokrauksesta sekä majoituspalvelusta, juhlapalvelusta sekä juhlatilojen vuokrauksesta. Opisto omistaa erään sosiaalipalveluja tuottavan yrityksen koko osakekannan.

5.2 Tunnuslukujen laskenta ja tulkinta

Olen valinnut Raudaskylän Kristilliselle Opistolle tunnusluvut, jotka ovat sen toiminnan kannalta keskeisimmät ja jotka antavat parhaimman kuvan sen taloudellisesta tilanteesta. Suoritan tunnuslukujen laskemisen viimeisten kolmen vuoden tilinpäätösten tuloksien pohjalta. Tulkitsen tunnusluvut niiden ohjearvojen mukaisesti, jotka Yritystutkimusneuvottelukunta on antanut.

5.2.1 Kannattavuus

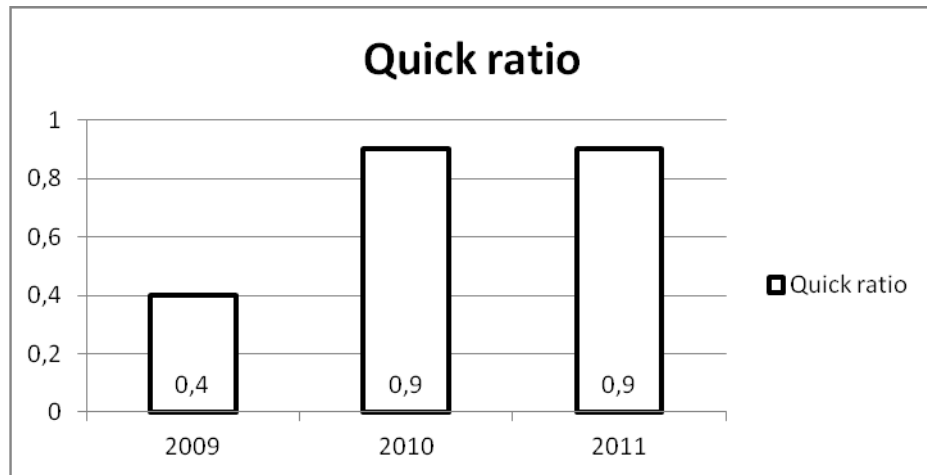
Kannattavuuden tunnuslukuja on hyvin vaikea lähteä laskemaan Raudaskylän Kristilliselle Opistolle, koska se on yhdistys ja yhdistyksen tarkoituksena ei ole voiton tai muun välittömän taloudellisen ansion hankkiminen. Opetustoimi on kokonaan (perusopetus ja lukio-opetus) tai osin (ammattillinen koulutus ja vapaa sivistystyö) opiskelijoille maksutonta. Tältä osin toiminta rahoitetaan valtionosuuksin. Kannattavuutta ei juurikaan voida vahvistaa hinnoittelulla.

5.2.2 Maksuvalmius

Maksuvalmiuden tunnusluvuiksi valitsin Quick ration ja Current ration, koska Quick ratio kertoo sen, kuinka pitkälle yrityksen rahoitusomaisuus riittää, jotta lyhytaikaiset velat saataisiin maksetuksi, ja Current ratiassa otetaan lisäksi mukaan vaihto-omaisuus, jolloin maksuvalmiusajattelu laajenee.

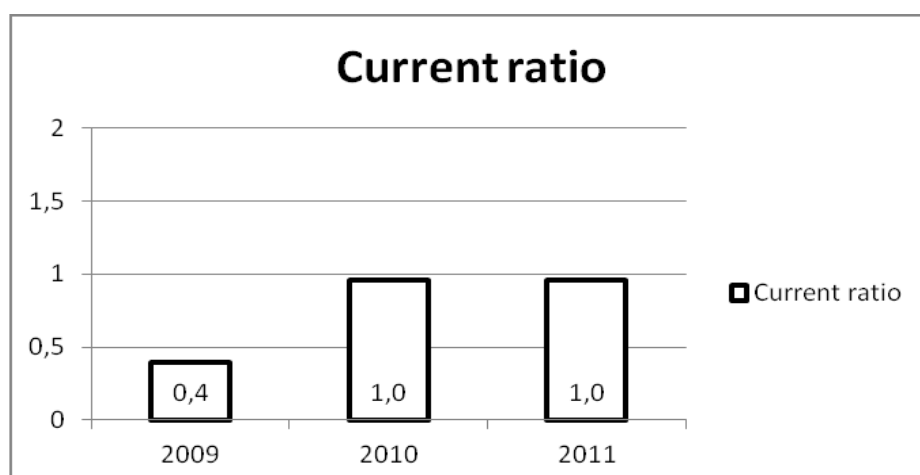
Tarkasteltaessa Raudaskylän Kristillisen Opiston Quick ratiota kuviosta 3, voidaan havaita sen olleen 0,4 vuonna 2009. Vuoden 2009 jälkeen Quick ratio on noussut. Vuosina 2010 ja 2011 Quick ratio on pysynyt samana, jolloin se on ollut 0,9. Kun tulkitaan Quick ratiota Yritystutkimusneuvottelukunnan ohjearvojen mukaisesti, niin vuoden 2009 Quick ratio 0,4 voidaan luokitella heikoksi. Vuosina 2010 ja 2011 Quick ratio on yltänyt 0,9:n, jolloin se voidaan luokitella tyydyttäväksi.

Jotta opisto saisi Quick ration yltämään ohjearvojen suositusarvoon 1 (hyvä), pitäisi opiston rahoitusomaisuuden kattaa täysin koko lyhytaikaisten velkojen määrä.

KUVIO 3. Quick ratio

Current ratiossa tarkasteluperspektiivin voidaan todeta olevan pitempi kuin Quick ratiossa. Current ratio poikkeaa Quick ratiosta sen verran, että Current ratiossa otetaan mukaan vaihto-omaisuus, jolloin saadaan kattavampi kuva maksuvalmiudesta. Kuvio 4 voidaan havaita Raudaskylän Kristillisen Opiston Current ration kehityksen olleen 0,4 vuonna 2009. Vuosina 2010 ja 2011 Current ratio on pysytellyt samana, ja silloin se on ollut 1,0.

KUVIO 4. Current ratio

Tulkittaessa Current ratiota Yritystutkimusneuvottelukunnan antamien ohjearvojen mukaisesti voidaan todeta, että vuoden 2009 Current ratio 0,4 on ollut heikko.

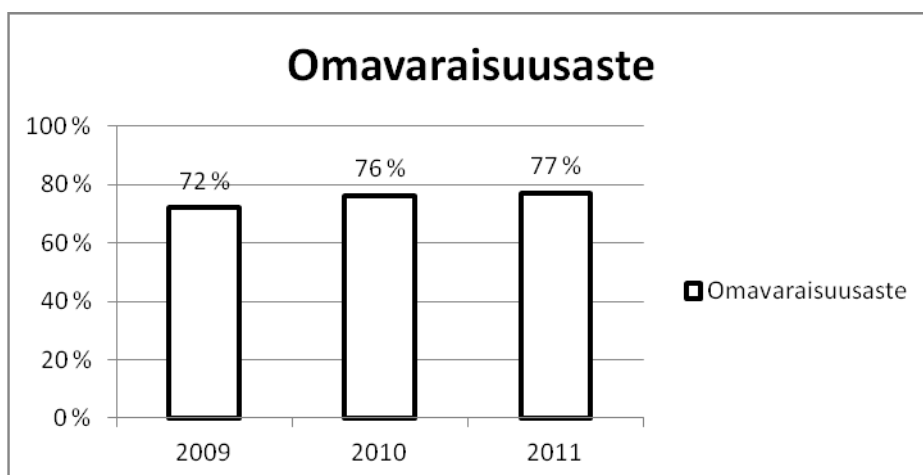

Vuosina 2010 ja 2011 Current ratio oli 1,0, ja se on ohjearvojen mukaisesti tyydyttävä.

Sekä Current ratio ja Quick ratio ovat staattisen maksuvalmiuden lukuja, eli ne mittaavat tilinpäätöshetken tilannetta, jolloin maksuvalmius voi tilikauden aikana vaihdella huomattavasti. Opiston maksuvalmiutta heikentää sen omarahoitteinen investointi, johon se joutui turvaamaan kirkkosalin remontin kohdalla.

5.2.3 Vakavaraisuus

Vakavaraisuuden tunnusluvuiksi valitsin omavaraisuusasteen, käyttöpääoman ja sen kiertoajat. Kuviosta 5 voidaan havaita Raudaskylän Kristillisen Opiston omavaraisuusasteen olleen korkea vuosina 2009–2011. Vuonna 2009 omavaraisuusaste on ollut 72 %, vuonna 2010 se nousut 76 %:iin ja vuonna 2011 se on jatkanut nousuaan 77 %:iin. Tulkittaessa omavaraisuusastetta Yritystutkimusneuvottelukunnan antamien ohjearvojen mukaisesti sen voidaan todeta olleen hyvä vuosina 2009–2011.

KUVIO 5. Omavaraisuusaste

Mitä korkeampi omavaraisuusaste on sitä vakaammalle pohjalle liiketoiminta rakentuu. Koska opistolla on korkea omavaraisuusaste, sen liikkumavapaus on suu-

remppi kuin sellaisella, jonka omavaraisuusaste on heikko, sillä sen riippuvuus suhdanteista ja muista toimintaympäristön muutoksista on vähäisempi.

Raudaskylän Kristillisen Opiston käyttöpääoman rahoituslähteitä ovat lyhytaikainen ja pitkäaikainen vieraspääoma sekä sen oma pääoma. Tarkasteltaessa opiston käyttöpääomaa taulukosta 10 voidaan havaita sen olleen vuosina 2009 ja 2010 negatiivinen. Vuonna 2011 käyttöpääoma on noussut positiiviseksi. Opiston käyttöpääoman voidaan katsoa olleen hyvä vuosina 2009 ja 2010, jolloin rahaa ei ole sitoutunut juoksevaan liiketoimintaan. Vuonna 2011 tuloksen ollessa positiivinen on rahaa sitoutunut juoksevaan liiketoimintaan. Mitä pienemmällä käyttöpääomalla pystytään selviytymään, sitä tehokkaampaa toiminta on.

TAULUKKO 10. Käyttöpääoma

Käyttöpääoma lasketaan seuraavasti:			
	2009	2010	2011
+ Vaihto-omaisuus	11	9	10
+ Myyntisaamiset	57	23	47
+ Sisäiset myyntisaamiset	0	0	0
+ Osatuloutuksen saamiset	0	0	0
- Ostovelat	97	43	27
- Sisäiset ostovelat	0	0	0
- Saadut ennakot	0,8	0,7	0,5
= Käyttöpääoma	- 29,8	- 11,7	29,5

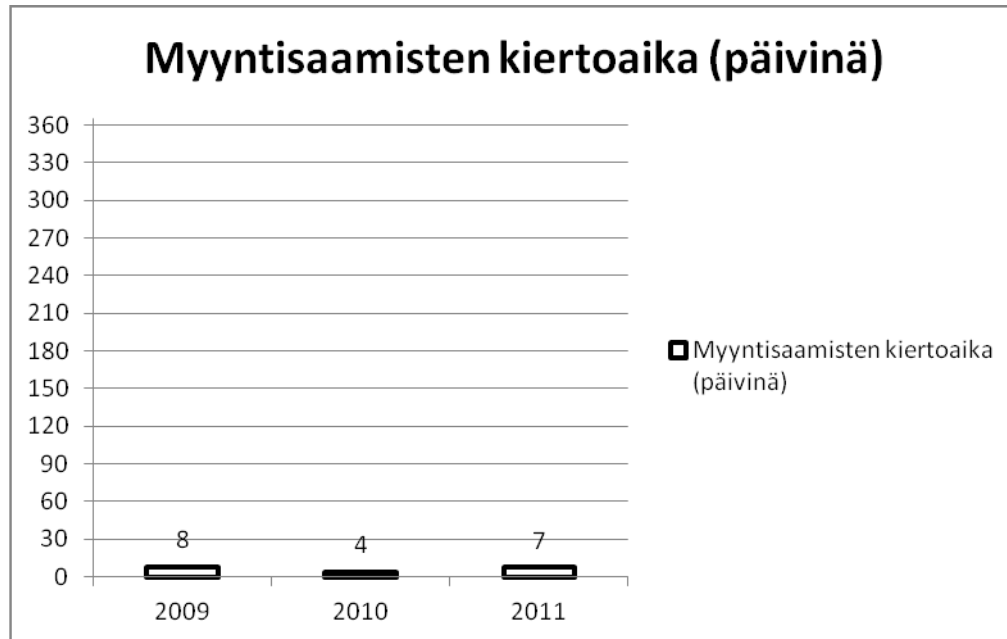
Raudaskylän Kristillisen Opiston käyttöpääomaprosentti on ollut negatiivinen vuosina 2009 ja 2010. Vuonna 2011 käyttöpääomaprosentti on noussut positiiviseksi. Mitä alhaisempi kyseinen prosentti on, sitä tehokkaammin voidaan ajatella yrityksen hallitsevan käyttöpääomaansa. Hyvin alhainen lukema saattaa kertoa myös maksuvalmiusongelmista.

Tulkittaessa opiston käyttöpääomaprosenttia taulukosta 11 voidaan todeta vuosien 2009 ja 2010 negatiivisen käyttöpääomaprosentin kertovan siitä, että yhdistyksellä on maksuvalmiusongelmia, jotka johtuvat omarahoitteisesta investoinnista. Käyttöpääomaprosenttia voidaan vertailla vain saman toimialan yritysten kesken, joten tässä tapauksessa se on mahdotonta toteuttaa, koska kansanopistoista ei ole tehty toimialakohtaista vertailulukua.

TAULUKKO 11. Käyttöpääomaprosentti

Käyttöpääoma-% lasketaan seuraavasti:	
Vuosi 2009	
Käyttöpääoma-% =	$\frac{-29,8}{2569} \times 100 = -1,2 \%$
Vuosi 2010	
Käyttöpääoma-% =	$\frac{-11,7}{2250} \times 100 = -0,5 \%$
Vuosi 2011	
Käyttöpääoma-% =	$\frac{29,5}{2288} \times 100 = 1,3 \%$

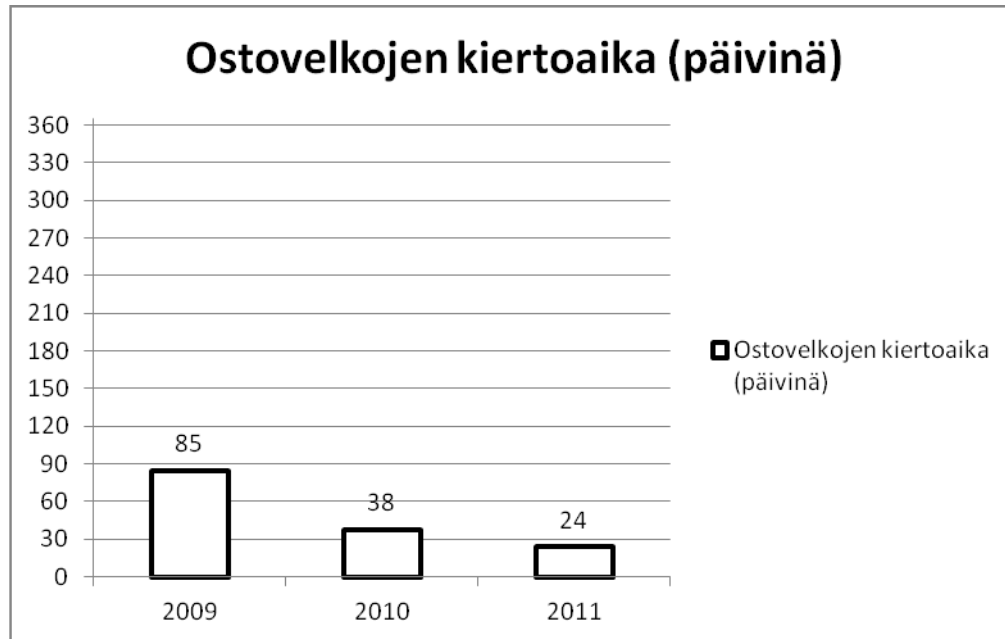
Raudaskylän Kristillisen Opiston myyntisaamisten kiertoaika kertoo sen, kuinka pitkään myyntitulot ovat saamisina, ennen kuin ne tulevat rahana kassaan. Kuviota 6 voidaan tulkita niin, että vuonna 2009 myyntisaamisten kiertoaika oli 8 päivää ja vuonna 2011 se oli 7 päivää. Molempina vuosina kiertoajat ovat suhteellisen korkeita verrattuna siihen, että opisto antaa 10 päivää maksuaikaa laskuilleen. Mitä hitaammin asiakkaat maksavat laskunsa, sitä enemmän sitoutuu pääomia yhdistyksen prosesseihin. Vuonna 2010 myyntisaamisten kiertoaika oli 4 päivää, eli kiertoaika on ollut nopein näiden kolmen vuoden aikana.

KUVIO 6. Myyntisaamisten kiertoaika

Ostovelkojen kiertoajan arvo kertoo sen, kuinka monessa päivässä Raudaskylän Kristillisen Opiston ostot keskimäärin maksetaan. Kuviossa 7, on esitettyä kolmen vuoden ajalta ostovelkojen kiertoajat. Vuonna 2009 ostovelkojen kiertoaika on ollut 85 päivää, joka suhteellisen suuri. Vuosina 2010 ja 2011 ostovelkojen kiertoaika on laskenut huomattavasti, mutta toisaalta se on ollut yhä korkea molempina vuosina.

Vaikka ostovelkojen kiertoajalle ei voida antaa niin sanottua yleispätevää ohjearvoa, sitä voidaan tarkastella toimiala huomioiden. Keskimääräinen maksuaika on noin 14 päivää, jota on hyvä käyttää vertailuarvona. Ostovelkojen ja myyntisaamisten kiertoaikojen heikkoutena on niiden sitoutuminen tilinpäätösajankohtaan, jolloin tilinpäätöspäivänä ostovelat ja myyntisaamiset saattavat poiketa normaalista.

KUVIO 7. Ostovelkojen kiertoaika

5.3 Suora rahoituslaskelma

Suoraa rahoituslaskelmaa havainnollistetaan kolmijaon perusteella. Ensimmäisenä on liiketoiminnan rahavirta, joka on tärkein luku rahoituslaskelmassa, koska se kertoo, miten liiketoiminnan tulot ja menot näkyvät kassassa. Tarkasteltaessa Raudaskylän Kristillisen Opiston suoran rahoituslaskelman liiketoiminnan rahavirtaa (A), voidaan todeta tuloksen olevan positiivinen, jolloin tuloja on ollut enemmän kuin menoja.

Investointien rahavirta kertoo sen, kuinka paljon opisto on investoinut aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin sekä muihin sijoituksiin. Opiston investointien rahavirrasta (B) voi huomata, että sen tulos on negatiivinen, suurten investointien ja sijoitusten vuoksi. Rahoituksen rahavirta osoittaa oman ja vieraan pääoman muutokset tilikauden aikana. Opiston rahoituksen rahavirta (C) koostuu lähinnä lyhytaikaisten ja pitkäaikaisten lainojen nostoista sekä maksetuista koroista ja rahoituskuluista. Rahoituksen rahavirran tulos on positiivinen. Pohdittaessa rahavirtojen muutosta ($A + B + C$), voidaan todeta tuloksen olevan negatiivinen.

Suoran rahoituslaskennan malli:

Liiketoiminnan rahavirta:

Myynnistä saadut maksut	+2248
Liiketoiminnan muista tuotoista saadut maksut	+284
Maksut liiketoiminnan kuluista	<u>-2355</u>
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	= 177

Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista	-10
Saadut korot liiketoiminnasta	+1
Saadut osingot liiketoiminnasta	+280
Maksetut välittömät verot	-2
Rahavirta ennen satunnaisia eriä	= 446

Liiketoiminnan rahavirta (A) = 446

Investointien rahavirta:

Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-434
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	+0,6
Investoinnit muihin sijoituksiin	-136,4

Investointien rahavirta (B) = - 570

Rahoituksen rahavirta:

Lyhytaikaisten lainojen nostot	+12
Pitkäaikaisten lainojen nostot	+48
Maksetut korot ja maksut rahoituskuluista	-5

Rahoituksen rahavirta (C) = 55

Rahavirtojen muutos (446 – 570 + 55) -69

Rahavarat tilikauden alussa 134

Rahavarat tilikauden lopussa 65

6 POHDINTA

Opinnäytetyön tarkoituksena oli suorittaa tunnuslukuanalyysi Raudaskylän Kristilliselle Opistolle tilinpäätös vuosilta 2009–2011 sekä tehdä rahoituslaskelma viimeisimmältä tilikaudelta. Työn alussa käytiin läpi yleisesti tilinpäätösanalyysia, tunnuslukuanalyysia sekä yritystutkimusta. Sen jälkeen syvennyttiin tunnuslukuanalyysiin sekä rahoituslaskelmaan, jonka jälkeen suoritin opinnäytetyön käytännön osion.

Tämän työn tarkoitus oli tuoda esille sellaisia tunnuslukuja, jotka soveltuvat juuri tähän yhdistykseen ja joita voidaan hyödyntää jatkossakin. Erityisesti tarkoituksena oli myös saada monipuolinen ja selkeä kuvaus tunnuslukujen tulkitsemisesta Raudaskylän Kristillisen Opiston johtokunnan jäsenille.

Analysoitaessa Raudaskylän Kristillisen Opiston kannattavuutta, maksuvalmiutta ja vakavaraisuutta käytettiin yhteensä seitsemää tunnuslukua ja vertailupohjana yhdistyksen kolmen viimeisen vuoden tilinpäätöstietoja.

Kannattavuuden tunnusluvut jätettiin laskematta kokonaisuudessaan, koska opiston ollessa yhdistys, sen tarkoituksena ei ole voiton hankkiminen. Tällöin kannattavuuden tulos voitaisiin kyseenalaistaa, koska siitä ei saisi todellista kuvaa. Opiston maksuvalmius on keskimäärin tyydyttävällä tasolla sekä Quick ratio että Current ration tunnusluvuilla laskettuna. Tämä puolestaan tarkoittaa sitä, että opistolla on jonkin asteisia likviditeettiongelmia, jotka johtavat juurensa omarahoitteisesta investoinnista. Vakavaraisuus kertoo sen, että opiston omavaraisuusasteen on hyvä ja tämä tarkoittaa sitä, että sen liiketoiminta rakentuu vakaalle pohjalle.

Tunnuslukujen perusteella Raudaskylän Kristillisen Opiston toiminnan tulos on tyydyttävällä tasolla. Toiminnan kokonaiskuvaa tasapainottaa opiston monipuolisuus. Raudaskylän Kristillisellä Opistolla on tulonlähteitä varsinaisesta toiminnasta, varainhankinnasta sekä sijoitus- ja rahoitustoiminnasta, jolloin jonkin tulolähteen ollessa heikompi, vakaampi tulonlähde kompensoi kokonaistulosta. Tunnuslukuanalyysia tehdessäni suurin haaste oli siinä, että osasin valita tarkoitukseen

parhaiten sopivat tunnusluvut ja niille sopivat vertailutiedot sekä analysoida niiden perusteella yhdistyksen toimintaa ja menestymistä.

Suoraa rahoituslaskelmaa laskettaessa rahavirtojen muutoksen täsmäyttäminen oli hyvin mutkikasta. Suoraa rahoituslaskelmaa laskettaessa tuli ottaa huomioon tarkasti rahoituslaskelman kolmijako, jonka avulla saatiin oikeat luvut oikeille paikoille, jotta selviäisi rahavirtojen muutos. Rahavirtojen muutoksen täsmätessä tulokseksi syntyi negatiivinen summa.

LÄHTEET

Alhola, K. & Lauslahti, S. 2006. Laskentatoimi ja kannattavuuden hallinta. Helsinki: WSOY.

Eskola, A. & Mäntysaari, A. 2006. Menestys – Kannattavuuden hallinnan perusteet. Helsinki: Otava.

Horngren, C. T. & Harrison, W. T. 2007. Financial and Managerial Accounting. USA: Pearson.

Kallunki, J-P. & Kytönen, E. 2007. Uusi tilinpäätösanalyysi. 6. painos. Jyväskylä: Gummerus.

KHT-yhdistys. 2010. Rahoituslaskelma 2010. Helsinki: Edita.

KILA 2007. Yleisohje rahoituslaskelman laatimisesta. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.edilex.fi/virallistieto/kilaohje/rahoituslask2>. Luettu 20.3.2012.

Kirjanpitoasetus 30.12.1997/1339

Laitinen, E.K. 2002. Strateginen tilinpäätösanalyysi. Jyväskylä: Gummerus.

Niskanen, J. & Niskanen, M. 2003. Tilinpäätösanalyysi. Helsinki: Edita.

Raudaskylän Kristillinen Opisto. Opiston esittely. Www-dokumentti. Saatavissa: http://rko.fi/opisto_arvot.php. Luettu 6.5.2012.

Salmi, I. & Rekola-Nieminen L. 2004. Tilinpäätöksen rakentaminen ja tulkinta. Helsinki: Edita.

Tilinpäätösanalyysi. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.taloussanomat.fi/porssi/sanakirja/termi/tilinp%E4%E4t%F6sanalyysi/0>. Luettu 29.2.2012.

Tunnusluku. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.e-conomic.fi/kirjanpito-ohjelma/sanakirja/tunnusluku>. Luettu 5.3.2012.

Vilkkumaa, M. 2005. Talouden apuvälineet johdolle. Jyväskylä: Gummerus.

Vilkkumaa, M. 2010. Yrityksen menestyksen mittarit. Helsinki: Yrityskirjat.

Yritystutkimusneuvottelukunta 2011. Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi. 9, korjattu laitos. Helsinki: Hakapaino.

1. TULOSLASKELMA 1.1. – 31.12.2011

	EUR	EUR
	1.1.2011 – 31.12.2011	1.1.2010 – 31.12.2010
VAR SINAINEN TOIMINTA		
Tuotot	2 282 454,87	2 179 664,17
Kulut	-404 979,27	-358 532,82
Kulut		
Henkilöstökulut	-1 705 697,77	-1 533 479,93
Poistot	-77 514,50	-58 831,83
Muut kulut	-297 689,54	-298 025,21
	2 080 901,81	-1 890 336,97
VAR SINAINEN TOIMINTA YHTEENSÄ	-203 426,21	-69 205,62
Tuotto-/Kulujäämä	-203 426,21	-69 205,62
VARAINHANKINTA		
Tuotot	2 354,20	16 609,20
Kulut	0,00	-4 562,94
VARAINHANKINTA YHTEENSÄ	2 354,20	12 046,26
Tuotto-/Kulujäämä	-201 072,01	-57 159,36
SIJOITUS- JA RAHOITUSTOIMINTA		
Tuotot	282 004,58	50 809,51
Kulut	-797,46	-372,87
SIJOITUS- JA RAHOITUSTOIMINTA YHTEENSÄ	281 207,12	50 436,64
Tuotto-/Kulujäämä	80 135,11	-6 722,72
SATUNNAISET ERÄT		
Yleisavustukset	2 200,00	3 000,00
SATUNNAISET ERÄT YHTEENSÄ	2 200,00	3 000,00
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	82 335,11	-3 722,72

2. TASE 31.12.2011

	EUR		EUR	
	31.12.2011		31.12.2010	
VASTAAVAA				
PYSYVÄT VASTAAVAT				
Aineettomat hyödykkeet		42 032,27		38 748,99
Aineelliset hyödykkeet		1 266 533,07		915 324,95
Sijoitukset		136 456,08		136 456,08
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ		1 445 021,42		1 090 530,02
VAIHTUVAT VASTAAVAT				
Vaihto-omaisuus		10 697,62		9 427,62
Lyhytaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset	57 445,81		23 041,80	
Siirtosaamiset	5 409,35		15 642,06	
Muut lyhytaikaiset saamiset	31 352,31	94 207,47	135 020,94	173 704,80
Rahat ja pankkisaamiset		65 371,00		134 869,19
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ		170 276,09		318 001,61
Tase vastaavaa yhteensä		1 615 297,51		1 408 531,63
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
Käyttörahassto	93 939,00		93 939,00	
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	983 664,64		987 387,36	
Tilikauden voitto (tappio)	82 335,11	1 159 938,75	-3 722,72	1 077 603,64
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ		1 159 938,75		1 077 603,64
VIERAS PÄÄOMA				
Pitkäaikainen vieras pääoma		48 000,00		0,00
Lyhytaikainen vieras pääoma				
Ostovelat	97 357,95		43 531,95	
Saadut ennakot	832,54		729,16	
Muu lyhytaikainen vieras pääoma	297 168,27	395 358,76	286 666,88	330 927,99
Muu lyhytaikainen vieras pääoma		12 000,00		0,00
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		455 358,76		330 927,99
Tase vastattavaa yhteensä		1 615 297,51		1 408 531,63